

(1) ภาพรวมธุรกิจฟาร์มกวางรูซ่า

ธุรกิจฟาร์มกวางรูซ่าในประเทศไทยกำลังได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นในฐานะทางเลือกใหม่สำหรับผู้ประกอบการด้านการเกษตรและปศุสัตว์ที่แสวงหาทางเลือกที่ให้ผลตอบแทนสูงและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยเฉพาะกวางสายพันธุ์รูซ่า (Rusa Deer) ซึ่งเป็นกวางที่มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของไทยได้ดี มีอัตราการเจริญเติบโตสูง และสามารถผลิตผลผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มได้หลายประเภท ทั้งในรูปของเนื้อกวาง เขากวางอ่อน และผลิตภัณฑ์แปรรูปอื่น ๆ อีกมากมาย หนึ่งในจุดเด่นสำคัญของกวางรูซ่าคือการให้ "เขากวางอ่อน" ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความต้องการสูงในตลาด โดยเฉพาะในประเทศจีน เกาหลี และเวียดนาม เนื่องจากเชื่อกันว่ามีสรรพคุณในการบำรุงร่างกาย บำรุงกระดูก แก้อาการอ่อนเพลีย และเพิ่มสมรรถภาพทางเพศ การตัดเขากวางสามารถทำได้ปีละหนึ่งครั้ง โดยกวางตัวผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไปจะเริ่มให้ผลผลิตเขากวางอ่อนได้ ซึ่งสามารถขายได้ในราคาสูงถึง 8,000 - 10,000 บาทต่อกิโลกรัม ในขณะเดียวกัน เนื้อกวางซึ่งมีคุณค่าทางโภชนาการสูง โปรตีนมาก ไขมันน้อย และมีรสชาติอร่อย เป็นอีกผลิตภัณฑ์หนึ่งที่กำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพ โดยเฉพาะในโรงแรม ร้านอาหาร หรือผู้ประกอบการที่ต้องการสร้างความแตกต่างด้านเมนูอาหาร

นอกจากเขากวางและเนื้อกวางแล้ว ผลผลิตอื่น ๆ จากกวางยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้อีกมาก เช่น หนัง ขน หาง เอ็น เลือด และลิ้นกวาง ซึ่งสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร ยา หรือเครื่องประดับ จึงไม่น่าแปลกใจว่าทำไมธุรกิจฟาร์มกวางจึงถูกจัดให้เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเกษตรที่มีศักยภาพในการพัฒนาเชิงพาณิชย์สูง ศักยภาพด้านตลาดของฟาร์มกวางในประเทศไทยยังคงมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าปัจจุบันฟาร์มกวางจะยังมีจำนวนไม่มากเมื่อเทียบกับการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจชนิดอื่น แต่ด้วยมูลค่าของผลิตภัณฑ์กวางที่มีราคาสูงและการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จึงทำให้ธุรกิจฟาร์มกวางกลายเป็นทางเลือกที่น่าสนใจอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาถึงความสามารถในการส่งออก ทั้งเนื้อกวางสด เนื้อกวางแปรรูป เขากวางอ่อน และผลิตภัณฑ์เครื่องหนังจากหนังกวาง ซึ่งมีตลาดรองรับอยู่ในหลายประเทศทั้งในเอเชียและยุโรป

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจฟาร์มกวางก็มีความท้าทายที่ผู้ประกอบการควรตระหนักถึง หนึ่งในปัจจัยสำคัญคือเงินลงทุนเริ่มต้นที่ค่อนข้างสูง กวางรูซ่าตัวหนึ่งมีราคาประมาณ 20,000 บาท และหากต้องการเริ่มต้นฟาร์มในระดับที่สามารถดำเนินการเชิงพาณิชย์ได้อย่างคุ้มทุน อาจต้องมีจำนวนกวางตั้งแต่ 10 ตัวขึ้นไป นอกจากนี้ยังมีต้นทุนด้านโรงเรือน รั้ว วัสดุกันคอก อาหาร และแรงงาน การคินทุนในธุรกิจฟาร์มกวางมักจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า 5-6 ปี โดยเฉพาะในกรณี que เริ่มต้นจากศูนย์หรือไม่มีเครือข่ายตลาดรองรับที่ชัดเจน อีกประเด็นหนึ่งคือเรื่องของความรู้

ความเข้าใจ และประสบการณ์ด้านการเลี้ยงกวางโดยตรง แม้ว่ากวางจะจัดเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่าย ไม่ดุร้าย และสามารถกินพืชพื้นบ้านทั่วไปได้ แต่การจัดการฟาร์มอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การผสมพันธุ์อย่างถูกวิธี การจัดการโรค การควบคุมความเครียดของสัตว์ รวมถึงการเก็บผลผลิตอย่างถูกสุขอนามัย ยังต้องอาศัยองค์ความรู้เฉพาะทาง การขาดข้อมูลพื้นฐานด้านวิชาการ หรือไม่มีแผนธุรกิจที่ชัดเจน อาจทำให้ผู้ประกอบการประสบปัญหาขาดทุนในระยะยาวได้

นอกจากนี้ การทำตลาดของผลิตภัณฑ์จากกวางยังต้องอาศัยช่องทางจำหน่ายที่มีประสิทธิภาพ ปัจจุบันตลาดยังค่อนข้างแคบและไม่เป็นระบบ โดยเฉพาะในประเทศไทย การขายผลิตภัณฑ์มักต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรด้วยกันเอง หรือผ่านกลุ่มเครือข่ายสหกรณ์ ซึ่งยังมีข้อจำกัดด้านกำลังการผลิต มาตรฐานโรงเชือด และการรับรองคุณภาพสินค้าตามมาตรฐานสากล ส่งผลให้การขยายตลาดยังดำเนินไปอย่างช้าและไม่ทั่วถึง อย่างไรก็ตาม ทัศนคติ ด้วยความตื่นตัวของกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ และการสนับสนุนของภาครัฐที่มุ่งผลักดันสัตว์เศรษฐกิจทางเลือก ฟาร์มกวางรูชาจึงมีโอกาสในการเติบโตอย่างยั่งยืน หากมีการพัฒนาองค์ความรู้ ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้เลี้ยงเพื่อแบ่งปันประสบการณ์และสร้างเครือข่ายตลาดให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น จังหวัดกาฬสินธุ์ถือเป็นหนึ่งในพื้นที่ต้นแบบที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมธุรกิจฟาร์มกวาง ทั้งในด้านสภาพภูมิประเทศ อาหารสัตว์ ตลอดจนการเชื่อมโยงกับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและการเกษตรผสมผสาน

สรุปแล้ว ธุรกิจฟาร์มกวางรูซ่าในประเทศไทยคือหนึ่งในโอกาสทองของเกษตรกรที่ต้องการเปลี่ยนแปลงจากการทำเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การเกษตรเชิงพาณิชย์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ทั้งนี้ผู้สนใจควรศึกษาองค์ประกอบทุกด้านของธุรกิจ ตั้งแต่การเริ่มต้นฟาร์ม การดูแล การแปรรูป การตลาด ตลอดจนการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้การลงทุนในฟาร์มกวางกลายเป็นธุรกิจที่ยั่งยืนและสร้างรายได้อย่างแท้จริงในอนาคต